

<http://aficccat.org/spip.php?article9563>

El confederalisme democràtic, proposta llibertària del poble kurd

- Actualitat - Articles opinió -

Date de mise en ligne : dilluns 23 de setembre de 2013

Copyright © CGTCatalunya.cat - Tous droits réservés

Fa temps que es va escoltant parlar sobre el Confederalisme Democràtic en el Kurdistan. Es tracta d'una idea político-social aplicada al context d'Orient Mitjà que no busca imposar estats-nació independents. Ens vam posar en contacte amb el blog de Solidaritat Kurdistan per a comprendre millor aquest gir històric d'un moviment d'alliberament nacional amb més de 30 anys a les seves esquenes. En aquesta entrevista es desenvolupen les claus sobre aquesta idea anti-estatista que es basa en part en les idees de Murray Bookchin sobre l'Ecologia Social i el Municipalisme Llibertari.

L'entrevista és la primera part d'una entrevista molt més llarga que ens posarà al dia de la (complexa) situació del poble kurd en els seus diferents conflictes en els quals està implicat alhora.

► **ALB.- Què és i per a què existeix Solidaritat Kurdistan?**

SK.- Solidaritat Kurdistan és un espai que neix amb l'objectiu d'impulsar la solidaritat i el coneixement de la lluita del poble kurd pel seu alliberament i autodeterminació. La nostra idea no és només expressar la nostra solidaritat amb el Kurdistan com poble oprimat, sinó també solidaritzar-nos, donar a conèixer i impulsar el moviment d'alliberament kurd que actualment lluita sota el paradigma del Confederalisme Democràtic.

Com projecte encara relativament recent, Solidaritat Kurdistan ha començat la seva labor solidària amb una qüestió que considerem bàsica i de vital importància, la d'informar, tant de la situació actual com del corpus ideològic del moviment d'alliberament kurd. Per a això s'ha creat el blog: <http://solidaridadkurdistan.wordpress.com>; on es recopilen, tradueixen i elaboren notícies, articles, anàlisis, convocatòries, etc... Aquest és solament el primer pas i volem continuar amb activitats per a donar a conèixer al moviment kurd i la seva proposta política, el Confederalisme Democràtic. Per a això estem treballant en l'organització xerrades i debats sobre la lluita, idees i situació actual del poble kurd. Projecte per al qual estem oberts de forma desinteressada a totes les persones, grups o col·lectius que estiguin interessats en això i vulguin contactar amb nosaltres.

A partir, i al costat d'aquesta primera fase de realització de xerrades i debats, es començarà a donar difusió a les obres claus que inspiren ideològicament al moviment kurd, principalment l'obra de Abdullah Öcalan. I el nostre desig és continuar en aquest línia solidària i poder consolidar una xarxa d'individualitats, grups i col·lectius solidaris amb el moviment d'alliberament kurd per tota la geografia. Perquè coordinats, tant kurds en l'exili, com persones solidàries amb aquest poble, es pugui realitzar la labor solidària i de treball polític que la societat civil i el moviment democràtic i revolucionari del món han de realitzar. En la lluita per la llibertat i la democràcia tots juguem el nostre paper, és primordial el tendir llaços entre els pobles en la lluita contra la modernitat capitalista.

Esperem que aquesta entrevista pugui servir de crida a començar amb aquesta labor de solidaritat internacionalista i animem a tots aquells interessats a treballar i col·laborar amb nosaltres en ella.

► **ALB.- Quins altres grups de solidaritat hi ha per l'estat espanyol?**

SK.- En l'estat espanyol existeix una llarga trajectòria de solidaritat amb el poble kurd, sobretot originada per la problemàtica nacional que aquí també existeix, el que ha fet que aquelles organitzacions que lluiten per l'alliberament dels pobles oprimits de l'estat espanyol s'hagin sentit propers i solidaris amb el poble kurd. Pel que tenim un llarg historial d'organitzacions nacionalistes i de solidaritat internacionalistes que han dut i porten e terme actes de solidaritat i tendeixen llaços amb poble kurd.

La solidaritat entre el Kurdistan i els pobles de l'estat espanyol ha vingut tradicionalment des d'una gran varietat

d'agrupacions polítiques més que des d'agrupacions concretes de solidaritat amb el poble kurd. Encara amb això podem nomenar certes organitzacions que han treballat la solidaritat internacionalista amb el poble i la lluita kurda com Komite Internazionalistak a Euskal Herria, el Col·lectiu de Solidaritat amb el Kurdistan de Madrid, l'agrupació feminista Gatamaula que va realitzar recentment unes xerrades sobre les dones en el moviment d'alliberament kurd, o l'agrupació basca-kurda Associació Bihar Euskal Kurdu Elkarte; per nomenar solament alguns aquests col·lectius que han treballat per a donar conèixer i impulsar la solidaritat amb el Kurdistan.

El Confederalisme Democràtic

▶ ALB.- Passem a la qüestió ideològica. Com definiríeu el Confederalisme Democràtic (C.D.)?

SK.- El Confederalisme Democràtic (també conegut com comunisme kurd o apoïsme), és la proposta del moviment d'alliberament kurd per a arribar a l'alliberament del Kurdistan, nació que actualment es troba sota el domini de Síria, L'Iraq, Iran i Turquia.

El Confederalisme Democràtic és el sistema per a crear una nació democràtica en el Kurdistan, sistema pel qual s'assolirà l'alliberament i democratització del poble kurd, tant des d'una perspectiva nacional/cultural com social.

Aquest sistema no busca la creació d'un Estat-nació kurd, sinó la creació d'una nació democràtica, la base de la qual és la societat civil organitzada autònomament de forma democràtica, el centre d'autogestió política de la qual és les assemblees de les comunitats i consells oberts locals, regits per la democràcia directa. Aquests, confederats lliurement i reunits en congressos generals, amb funcions de coordinació, formarien la nació democràtica del Kurdistan.

En l'àmbit econòmic el Confederalisme Democràtic busca un sistema que permeti tant la distribució justa dels recursos com la conservació del medi ambient, pel que rebutja el capitalisme, apostant per un socialisme democràtic on els recursos pertanyin al poble i l'economia estigui enfocada al bé social i no a l'acumulació de capital i el consumisme, causants tant d'injustícies socials com de grans agressions al mitjà natural.

L'alliberament de la dona és un altre pilar del Confederalisme Democràtic, que busca crear una societat lliure de sexisme, tant d'aquell que ve de la societat tradicional patriarcal o les interpretacions religioses sexistes, com el que prové de la mercantilització de la dona per la modernitat capitalista.

Per tant enfront de la modernitat capitalista; que els seus tres pilars fonamentals assenyala Öcalan com l'Estat-nació, el capitalisme i l'industrialisme; el Confederalisme Democràtic representa la modernitat democràtica que alliberarà al Kurdistan de l'opressió nacional/cultural, social, política, econòmica, patriarcal i ecològica. Democràcia, socialisme, ecologisme i feminisme, són els conceptes claus per a comprendre el Confederalisme Democràtic del moviment d'alliberament kurd.

▶ ALB.- Perquè es dona l'evolució del marxisme leninisme d'alliberament nacional al C.D.?

SK.- L'evolució ideològica i estratègica del Partit dels Treballadors del Kurdistan (PKK), que serà el germen de la Unió de Comunitats del Kurdistan (KCK), és un assumpte molt interessant i que ens dona mostra de la capacitat autocrítica i veritablement revolucionària d'aquest moviment. El PKK es va fundar el 1978, va tenir sempre com objectiu no solament l'alliberament des d'una perspectiva ètnica o nacional, sinó que la seva finalitat era el projecte d'alliberar i democratitzar la societat.

El PKK va reconèixer la connexió que havia entre la qüestió kurda i la dominació global del sistema capitalista modern, i en un context del món bipolar, on l'alternativa al món capitalista i l'alliberament de la societat semblaven provenir del Socialisme Real, i on la influència dels moviments d'alliberament nacional leninistes era molt intensa, el PKK va apostar per lluitar per la creació d'un Estat socialista kurd per a alliberar al poble del Kurdistan.

Amb el transcurs de la lluita i el dels projectes d'Estat socialistes, el PKK va començar reconsiderar els seus objectius, el partit es va reconèixer en un estancament i va comprendre la necessitat de repensar les seves estratègies i finalitats. A pesar que alguns han volgut veure la renúncia a la creació d'un Estat socialista del Kurdistan com un signe de claudicació o debilitat, Öcalan ha exposat que no es troba aquí la causa, sinó que el motiu va ser l'anàlisi d'aquests Estats i el comprendre que no hi havia canvis en l'estil i la forma de la vida en el Socialisme Real respecte a la vida capitalista de la resta del món, un projecte d'alliberament i democratització del Kurdistan i la societat no podia provenir d'una solució estatal. A més tal com ha assenyalat Öcalan existia una contradicció fonamental: "A pesar que el PKK es pretenia en favor de les llibertats, no assolim deixar de pensar en termes de jerarquia".

La lluita per l'alliberament havia de repensar-se, l'organització jeràrquica, la recerca del poder institucional i la idealització de la lluita armada; començaven a donar pas a la democratització, l'organització comunal i assembleària i l'autodefensa, es començava a avançar així en el camí cap al Confederalisme Democràtic.

► **ALB.- Parlant de Öcalan, quina relació té Öcalan amb el municipalisme llibertari o l'Ecologia Social? Ha tingut contactes personals o mitjançant carta amb algú que defensés aquestes idees?**

SK.- Com hem apuntat en la pregunta anterior, el PKK havia començat a reorientar la seva política des del seu original marxisme-leninisme i començava a acostar-se a postulats on l'organització democràtica cobrava una gran rellevància, però sense abandonar el nucli socialista de les seves idees. D'aquesta manera es començava a acostar-se així a postulats i conclusions similars a les del municipalisme llibertari (no oblidem que Murray Bookchin, el pare de l'Ecologia Social, també provenia del marxisme). Però seria el 2002 quan Öcalan començaria clarament a realitzar una intensa lectura de Bookchin i a recomanar, per mitjà dels seus advocats, als militants i polítics kurds la lectura dels seus llibres *Urbanització sense ciutats* i *L'Ecologia de la Llibertat*.

En el 2004, tal com ens explica la companya de Bookchin, Janet Biehl en el seu article *Bookchin, Öcalan, and the Dialectics of Democracy*, Abdullah Öcalan a través dels seus advocats va demanar contactar amb Bookchin, enviant-li un dels seus manuscrits i fent-li saber que es considerava un deixeble seu i que estava disposat a aplicar les idees de de l'Ecologia Social a l'Orient Mitjà. Aquesta possibilitat de diàleg es va veure truncada per l'edat de Bookchin, que amb vuitanta-tres anys i malalt li era impossible realitzar l'esforç i treball que suposaria mantenir aquest contacte. Aquest mateix any Bookchin enviava un missatge al poble kurd: "La meva esperança és que el poble kurd sigui capaç d'establir algun dia una societat lliure i racional que permeti fer florir la seva lluentor de nou. Són afortunats de tenir un líder del talent del senyor Öcalan per a guiar-los." Aquest missatge va ser llegit en la Segona Assemblea General del Kongra-Gel.

En el 2006, quan Bookchin va morir, l'assemblea del PKK es va referir a ell com "un dels més grans científics socials del segle XX. Ell ens va introduir en el pensament de l'ecologia social i va contribuir al desenvolupament de la teoria socialista a fi d'avançar en una base més ferma. Va mostrar com fer un nou sistema democràtic una realitat. Va proposar el concepte de Confederalisme, un model que creiem que és creatiu i realitzable. Les tesis de Bookchin sobre l'Estat, poder i jerarquia seran implementades i realitzades en la nostra lluita... Posarem aquesta promesa a la pràctica com la primera societat que estableix un confederalisme democràtic tangible".

► **ALB.- Perquè Öcalan té aquesta influència tan gran en el moviment kurd d'alliberament nacional, fins al punt que segueixen els seus canvis ideològics-estratègics?**

SK.- Öcalan va ser el principal capdavanter del PKK des de la seva fundació, la seva importància va ser clau per a la creació d'un moviment que aglutinés les aspiracions socials i nacionals del poble kurd. Mentre altres líders havien tractat la qüestió kurda des de perspectives solament ètniques, oblidant la qüestió social, a Turquia els moviments socialistes i marxistes obviaven o menyspreaven la qüestió kurda.

Öcalan va començar llavors a crear entorn a si un moviment que reformulava els paradigmes de l'alliberament social i nacional, aglutinant-los i creant així el Partit dels Treballadors del Kurdistan (PKK). El prestigi que va anar aconseguint a el PKK va anar de la mà del prestigi de Öcalan qui va ser sempre el cap més visible del partit. El PKK va estar a la vora de les divisions i traïcions en diverses ocasions, però la unitat i fortalesa del moviment es va fer possible gràcies a Öcalan, que va treballar de forma incansable per mantenir aquesta unitat que dotava de tanta força al PKK i que havia assolit convertir-lo en el moviment d'alliberament nacional kurd més fort i amb major arrelament a Turquia i en altres zones del Kurdistan. El paper de Öcalan era clau en el PKK doncs exercia una gran activitat com ideòleg i coordinador del moviment.

Amb la detenció de Öcalan l'Estat turc creia poder afeblir al moviment, i així aquest al costat dels serveis secrets d'altres països com EEUU i Israel, van planejar un complot internacional que va acabar amb la detenció il·legal de Öcalan a Kenya el 1999. Però aquesta detenció no va tenir l'efecte esperat i la figura de Öcalan ha anat fins i tot guanyant influència i prestigi, i el PKK després d'un breu període de certa confusió, s'ha enfortit i tancat files entorn al que segueixen considerant el seu líder, i que encara estant entre reixes segueix complint amb les seves responsabilitats. Ha estat durant el seu empresonament, i a pesar de les terribles condicions a les quals ha estat sotmès, quan ha dotat al moviment de la gran solidesa teòrica del CD i on ha fet innumbrables esforços per la pau, però sabent també quan ha arribat el moment de l'autodefensa armada davant el fracàs dels processos.

Öcalan és l'exemple d'una vida lliurada a la lluita pel Kurdistan i d'un líder que s'ha sabut mantenir a l'altura de les circumstàncies més difícils, és per això que tant el moviment d'alliberament com el poble kurd en general tenen una gran confiança en qui fins a ara ha sabut guiar-los i inspirar-los en la seva lluita. No es tracta solament que Öcalan tingui una gran influència en el moviment d'alliberament kurd i que aquest segueixi els seus canvis estratègics, sinó que amb el seu projecte per a assolir la llibertat i la pau del Kurdistan, Öcalan respon a les necessitats del moviment d'alliberament i el poble kurd, i és per això que aquest li respon amb el seu afecte, suport i confiança.

► **ALB.- El CD va ser un resultat d'un procés col·lectiu, o neix d'una inquietud de Öcalan?**

SK.- El CD neix de la necessitat a la qual el PKK s'enfronta de reformular els seus objectius i estratègies després de l'observació de la realitat del moment, que mostrava la ineficàcia del projecte estatalista i de Socialisme Real per a l'alliberament de la societat i les nacions. Davant això, el moviment comença una recerca de vies per a convertir-se en un moviment veritablement alliberador i democratitzador. Això és una cosa que ja es pot observar en els últims congressos que el partit venia realitzant, el PKK es reconeixia en un procés de necessari canvi i buscava noves vies per a l'assoliment dels seus objectius.

En aquest context Öcalan comença a treballar en la reorientació política i ideològica del moviment. El procés queda breument interromput per la seva detenció, però els efectes d'aquest treball, que ja venia realitzant, van saltar a la llum pública sobretot amb l'arribada d'aquesta reclusió. Aquesta nova situació feia d'altaveu de tot el que Öcalan deia davant la cort judicial i aquest va començar a elaborar la seva defensa sobre la base d'aquestes noves idees. Öcalan parlava de solució política i d'autonomia democràtica per al poble kurd, i criticava les perspectives estatalistes i els errors anteriors del PKK per ajustar-se a aquestes perspectiva.

Podem considerar al CD com fruit d'un procés col·lectiu, doncs va sorgir de la situació i de les aportacions del moviment d'alliberament kurd en aquest moment, però seria Öcalan qui dotaria de l'estructura fonamental i dels seus sòlids pilars teòrics a aquest nou paradigma democratitzador. Però no solament Öcalan sinó que altres militants i

figures del moviment d'alliberament kurd han seguit treballant en la línia del CD i aquest és avui objecte d'estudi, debat i desenvolupament per tot el moviment i el poble kurd.

► **ALB.- Tenen arrelament les organitzacions que defensen el CD en tot el Kurdistan, o només en algunes zones?**

SK.- El CD va néixer en el si del PKK, va ser l'activitat i lluita d'aquest la que va dur a la necessitat de desenvolupar un projecte d'alliberament que superés les idees estatalistes i jeràrquiques que abans havia tingut el partit, i va ser el seu capdavanter Abdullah Öcalan qui va desenvolupar el fonamental del CD. El PKK, encara que es va moure per gairebé tot el Kurdistan va tenir el seu principal centre d'actuació a Turquia, i la seva lluita estava dirigida contra l'Estat turc. Actualment el PKK és el partit confederalista democràtic que actua a Turquia, i és en el Kurdistan turc on més arrelament té el CD, tenint el PKK una gran força, així com el BDP, partit legal que està influenciat també per les idees de Öcalan i que actua en el limitat espai que la repressió del govern turc li permet, doncs aquest ha sofert una gran repressió i compte amb centenars de presos polítics.

A l'Iran la lluita per l'alliberament del Kurdistan sota el paradigma del Confederalisme Democràtic és duta a terme pel partit per la Vida Lliure del Kurdistan (PJAK). En el Kurdistan iranià han estat tradicionalment forts el socialdemòcrata PDKI i el comunista Komala, però amb l'expansió de les idees de Öcalan i l'exemple de la lluita del PKK, seguidors d'aquestes idees i moviment van fundar el 2004 el PJAK, que ha anat guanyant progressivament molta influència i força entre els kurds d'Iran. Les idees del Confederalisme Democràtic tenen cada vegada més arrelament entre aquesta població, i aquesta proposta política es presenta com ideal per a una societat multi-ètnica com la d'Iran. La força del PJAK és creixent a Iran i el valuós de les seves noves idees, la seva resistència i labor d'autodefensa del poble kurd li fan guanyar un prestigi que altres partits kurds abans predominants a Iran estan perdent.

En el Kurdistan iraquí el poble kurd gaudeix d'un estatus particular i s'ha creat una regió semiautònoma sorgint el Govern Regional del Kurdistan, així els kurds poden gaudir per primera vegada de plens drets culturals com poble. Però l'estat semi-autònom del Kurdistan iraquí està lluny de ser un exemple de societat organitzada sota el paradigma del Confederalisme Democràtic. La corrupció i el despotisme en la política són comuns, el Kurdistan iraquí està organitzat sota unes institucions semi-estats, no sota institucions democràtiques autogovernades pel poble, i s'ha implementat una economia capitalista que suposa una agressió tant per a la població com per a la naturalesa.

En el Kurdistan iraquí el poble kurd s'ha quasi-independitzat de L'Iraq, però han caigut sobre ell noves cadenes que el col·loquen sota el domini del sistema món-capitalista, i sota la influència directa de potències com occidentals que es valen per a les seves finalitats d'aquesta regió semi-autònoma. És per això que la lluita per la democràcia, l'alliberament i l'autogovern és encara una lluita necessària en el Kurdistan iraquí.

A L'Iraq ens trobem amb l'actuació del Partit per la Solució Democràtica del Kurdistan (PÇDK) que lluita per l'objectiu del Confederalisme Democràtic. Aquest partit ha de plantar cara en nombroses ocasions a la repressió del GRK (el govern regional del Kurdistan iraquí). El seu suport no ha estat molt alt, doncs els partits que tradicionalment s'han imposat en el Kurdistan iraquí compten amb un gran poder i encara guarden cert prestigi per la lluita armada que van dur a terme, però l'actual política està descobrint com és el paradigma que aquests partits es mouen i sobretot entre la joventut s'està difonent i arribat a importància les idees de Öcalan.

A més s'ha d'assenyalar que és en les muntanyes del Kurdistan iraquí on estan les bases del PKK i on per tant la influència del partit és enorme, tenen un gran arrelament el comunisme kurd i ens trobem així amb zones on l'organització en assemblees comunals és una realitat.

Respecte al Kurdistan sirià, la influència del PKK sempre va ser molt forta, el partit va estar nodrit de nombrosos guerrillers amb origen de Rojava i Öcalan va passar una gran part de la seva vida a Síria, des d'on exercia les labors de lideratge de l'organització. És per això que la influència del moviment d'alliberament kurd sempre ha tingut força i el Confederalisme Democràtic ha aconseguit un gran arrelament entre aquests kurds. El moviment apoïsta a Síria s'agrupa sota el TEV-DEM (Moviment per la Societat Democràtica), amb el qual es troba connectat el Partit de la Unió Democràtica (PYD) que és el partit kurd que defensa les idees del Confederalisme Democràtic a Síria i que fundat el 2003, ha vingut realitzant una gran labor política per a anar veient incrementada la seva influència i la difusió de les seves idees.

Però ha estat des que va començar la revolució a Síria quan aquest partit ha guanyat una especial rellevància i s'ha convertit en el més important i influent partit kurd que treballa per assolir l'autonomia del poble kurd a Síria. Totes aquestes organitzacions reconeixen com el seu líder a Abdullah Öcalan i com el legítim parlament del poble kurd al Kongra-Gel, l'assemblea de la Unió de Comunitats del Kurdistan (KCK).

► **ALB.- Tots els partits de la KCK es defineixen CD? existeixen corrents internes amb altres ideologies i tendències?**

SK.- S'ha volgut parlar en ocasions de diferents tendències dintre de la KCK, fins i tot de faccions més "dures" o "toves". Respecte a aquestes opinions, els membres de la KCK han expressat en nombroses ocasions que parlar de faccions dintre del moviment és un error que busca fer l'efecte de debilitat o divisió d'aquest.

La KCK lluita per un únic objectiu que es troba bé definit sota el concepte de Confederalisme Democràtic. És cert que l'evolució ideològica va ser una qüestió difícil i que va causar certes distensions en el PKK, però aquells que no acceptaven el nou camí cap a l'alliberament i seguien ancorats en vells paradigmes que no resultaven útils per a l'alliberament van anar abandonant el moviment, fet que no va afeblir sinó que va enfortir al PKK. Avui qui continuen en el PKK o s'uneixen a ell (o els altres grups de la KCK), saben que lluiten pel clar objectiu del Confederalisme Democràtic, les declaracions de Öcalan, les resolucions de les Assemblees del Kongra-Gel, les opinions dels alts càrrecs i estratègies i accions del moviment, no deixen lloc a cap dubte.

► **ALB.- En la definició del CD s'aclareix que la societat local i els municipis són el nucli de la nova societat kurda. A partir d'aquí comencen les localitats a federar-se i confederar-se. S'inclouen en aquest esquema les poblacions no kurdes? I si una part dels kurds no desitgessin federar-se amb la resta? No oblidem que en el Kurdistan hi ha nombrosos partits polítics que no defensen el CD.**

SK.- El CD és la proposta que el moviment d'alliberament kurd ha dissenyat per a l'alliberament del Kurdistan, però no és una organització política i social solament aplicable a aquest. Öcalan ha assenyalat la importància del CD per a superar els grans problemes d'Orient Mitjà, i ha indicat l'aplicabilitat i el potencial de l'organització confederalista democràtica per a pobles concrets com l'àrab, turc i turcmè, el multi-ètnic Iran, el poble armeni o el jueu. Per tant el CD no és una proposta tancada al poble kurd, sinó que és una solució que entronca amb la lluita per la democràcia de tots els pobles.

L'objectiu del CD està molt lluny del paradigma de l'Estat-nació, l'objectiu de la qual és l'assimilació de la diferència, la nació democràtica que el CD crea és una nació flexible, multicultural i multi-ètnica. No es busca la creació de fronteres, sinó que la idea de nació del CD és oberta i traspasa les fronteres. El CD no es planteja solament com una forma d'organització per als kurds, sinó per a tot aquell poble que busqui el seu alliberament. En la nació democràtica del Kurdistan aquelles minories d'altres pobles podrien organitzar-se autònomament sota les institucions democràtiques i d'autogovern que el CD crea i podrien triar les seves relacions amb els altres pobles.

El CD és un sistema on el poder emana de baix, del poble organitzat en assemblees, és un sistema de poder descentralitzat, és així l'única manera d'assolir la democratització i no la dominació. Per tant en aquest esquema ningú està obligat a posar-se sota cap poder i aquells que no volen entrar sota l'organització del CD no tenen perquè fer-lo i no estan obligats. El poble organitzat en el CD solament farà ús de la violència per a l'autodefensa, per a aquells que no respectin la legitimitat de la nació democràtica creada per la confederació del poble.

La problemàtica amb les altres agrupacions kurdes no vindria per la qüestió del CD, doncs aquest és un sistema flexible i obert on cada grup social, polític, ètnic o religiós, pot autogovernar-se de forma autònoma si així ho desitja, la problemàtica amb les agrupacions kurdes que defensen un model diferent al del CD vindria donada pel fet que aquests plantejessin com projecte polític un sistema que s'imposés sobre les comunitats kurdes lliures, organitzades sota el Confederalisme Democràtic, com serien la creació d'un Estat kurd o una regió federal para-estatal sota el domini d'altre estat. No seria doncs el CD el causant de problemes, sinó aquells que busquen solucions polítiques basades en la dominació i jerarquizació.

► **ALB.- Hem vist la recent crida d'un alt càrrec de la KCK (Cemil Bayik) als kurds exiliats en l'estranger o que viuen en les ciutats de tornar a poblar els llogarets buits del Kurdistan. Segons aquest esquema el llogaret sembla fonamental. És aquest el model social que propugna el CD? Es realitza la crida seguint una base ecològica -mentre que les ciutats no són sustentables ecològicament- o una base ètnica -que els kurds sempre han viscut en llogarets?**

SK.- Cemil Bayik, fundador del PKK i actual co-president del Consell Executiu de la KCK, en un article per al diari kurd Azadiya Welat va realitzar aquesta crida al poble kurd a tornar als poblets, implicant aquesta crida una legítima i necessària demanda del poble kurd així com una profunda crítica a la modernitat capitalista.

En primer lloc s'ha de tenir una qüestió clau en compte, i és que els kurds que van abandonar els seus llogarets no ho van fer per voluntat pròpia, fins i tot tampoc per les condicions econòmiques imposades pel capitalisme, sinó que gran part d'aquests van ser expulsats directament per l'exèrcit turc, en el marc de la política de destrucció de la identitat kurda.

Per a destruir el gran arrelament de la tradició i cultura kurda, i els grans suports i implantació amb els quals comptava el PKK en les zones rurals, l'exèrcit turc va destruir els llogarets kurds i va causar milions de desplaçats. És important tenir en compte aquest fet, com apuntàveu en la pregunta "els kurds sempre han viscut en llogarets", i així és, i el deixar aquesta forma de vida no ha estat una decisió voluntària sinó forçada per l'exèrcit i l'Estat turc.

Podríem apuntar per això que sí, aquesta crida té una base ètnica: "els kurds sempre han viscut en llogarets", i abandonar aquesta forma de vida no va ser una decisió voluntària. Però deixar aquesta qüestió aquí seria simplificar la visió integral del canvi de vida que porta amb si el CD i la profunda crítica a la modernitat capitalista que la crida de Cemil Bayik comporta. Bayik parla en el seu article de com les ciutats han estat utilitzades per a destruir la identitat kurda, condemnar-los a la precarietat i a la inestabilitat laboral. El capitalisme s'ha implantat en el poble kurd per la força, a l'expulsar-lo dels seus llogarets, com Bayik ens explica, se'ls ha condemnat a viure una "vida mig morta a les perifèries urbanes creades pel capitalisme a Turquia".

D'altra banda encara que Bayik no parli d'això explícitament en la seva crida, no podem descartar, com apunteu en la pregunta, la qüestió mediambiental. El moviment sempre ha lluitat contra les mega-construccions que el govern ha intentat construir en el Kurdistan, defensar el medi ambient és una qüestió primordial. L'industrialisme és, al costat de l'Estat-nació i el capitalisme, un dels pilars de la modernitat capitalista que el moviment busca combatre.

Les grans urbs són una agressió a la terra del Kurdistan que el moviment d'alliberament no pot permetre. El retorn

als pobles és una qüestió fonamental per a recuperar la identitat del poble kurd i és el marc ideal per al desenvolupament de la democràcia i les comunes ecològiques i econòmiques, el retorn del poble kurd permetrà el desenvolupament de l'autogestió, com Bayik assenyala, és fonamental que la tornada de la població permeti la florida de l'agricultura i la ramaderia. Öcalan l'expressa així, "En cap altre moment de la història la humanitat ha estat tan allunyada de la naturalesa, la vida i la sociabilitat." La tornada als poblets kurds i la regeneració de la vida rural en el Kurdistan és una qüestió fonamental per a la creació de la nació democràtica. Tornar als llogarets kurds significa per a Bayik "la construcció d'una societat democràtica i una vida democràtica-socialista basant-se en el desenvolupament de la vida social."

► **ALB.- Quin tipus de socialisme proposa el CD?**

SK.- Com ja hem tractat, el PKK va començar en el marxisme-leninisme, pel que la influència socialista ha estat present des del principi en la ideologia del moviment d'alliberament kurd. Al reformular l'ideari i adoptar el CD el moviment va abandonar l'anomenat Socialisme Real i ho va criticar, per a apostar en el seu lloc per un socialisme democràtic.

El CD requereix d'una alternativa econòmica per a complir els seus objectius de democratització, alliberament, igualtat i respecte pel medi ambient, aquest economia és el socialisme, l'única capaç de contrarestar els problemes que la recerca continua d'acumulació de capital que la modernitat capitalista ha imposat produeix. En el socialisme del CD els recursos de la societat no estan en mans de l'Estat, sinó en mans del poble, l'economia està destinada al servei de la societat i es busca l'autogestió.

En la seva última Assemblea General el Kongra-Gel ha apuntat a la importància de desenvolupar assemblees comunals i cooperatives, les institucions bàsiques del socialisme pel qual el moviment aposta.

► **ALB.- Passem a una altra qüestió important, quin és el paper de la dona en el procés revolucionari del poble kurd?**

SK.- Tradicionalment la dona en el poble kurd ha estat molt més reconeguda, valorada i ha gaudit de més autoritat i llibertat que en altres pobles d'Orient Mitjà. Però encara amb això la dona kurda no ha pogut escapar de la influència del patriarcat i han existit en la societat kurda abusos contra les dones com el dels anomenats "crims d'honor", al costat d'altres actituds i pràctiques masculistes. A més en certes zones del Kurdistan s'ha sofert d'una forma més intensa les interpretacions sexistes de l'Islam que moltes vegades s'han imposat des de les autoritats estatals i religioses. A tot això hem d'afegir el sexisme institucionalitzat i la mercantilització de la dona que la modernitat capitalista imposa en els pobles sota el seu jou.

Davant aquesta situació, si el que es busca és un projecte d'alliberament tant nacional com social, l'alliberament de la dona és una qüestió fonamental. Així ho entén Öcalan, qui ha assenyalat que es pot considerar a la dona com una nació explotada en si mateixa i l'alliberament de la qual és encara més important que la de classe o nacional. Öcalan ha apuntat al sexisme com un dels pilars ideològics de l'Estat-nació i ha criticat als projectes del Socialisme Real per haver entès la qüestió de gènere com una cosa secundària.

Per tant la llibertat i els drets de la dona són una qüestió clau en la lluita per la democràcia i la llibertat en el Kurdistan, "sense la dona lliure no pot haver-hi un Kurdistan lliure". Aquestes profundes idees entorn a l'alliberament de la dona es fan evidents en l'organització del moviment d'alliberament. Entre els fundadors del PKK ja teníem a una dona Sakine Cansız, assassinada a París i el crim de la qual encara no ha estat resolt. La presència de la dona en el moviment es va anar incrementant progressivament i aquestes van conformar aviat la seva pròpia organització dintre del partit. Amb els successius canvis en el partit, l'agrupació femenina es va anar reorganitzant i reanomenant,

fins a arribar a la forma organitzativa que avui les dones tenen dintre del PKK (al seu torn integrat en el KCK).

Les dones del moviment d'alliberament kurd que actua a Turquia s'organitzen en tres organitzacions femenines: PAJK, el moviment ideològic de les dones; YJA, el moviment social de les dones i YJA-Star, la força d'autodefensa de les dones. Aquestes tres organitzacions es coordinen sota l'organització paraigua KJB.

A l'Iran, el moviment d'alliberament kurd aglutinat entorn al PJAK, té també la seva pròpia organització autònoma de les dones que rep el nom de YRK. El sexisme institucional imposat per les interpretacions masculistes de l'Islam, de forma tan intensa a Iran, fa especialment important la lluita de la dona kurda a l'Iran, doblement dominada, com kurda i dona.

A Síria les dones kurdes han creat també la seva organització, la Unió-Star, relacionada amb el TEV-DEM i el PYD. Aquesta organització es va constituir el 2005 i té "com objectiu la construcció d'una societat democràtica i ecològica. El seu desig d'abolir les construccions socials de gènere com base de la desigualtat i buscar l'alliberament de les dones de la coacció i la injustícia." A més a causa de la gran presència de dones i a la importància de la qüestió femenina, en les YPG, l'escamot organitzat pels partits kurds sirians per a la seva autodefensa, s'ha portat a terme la creació de la seva pròpia secció dintre d'aquesta, la YPJ.

Fent una visió global del moviment ens trobem amb una gran importància de la dona en el moviment, una continua activitat contra el sexisme i una enorme presència femenina. En la KCK trobem un sistema co-presidencialista en els càrrecs, on trobem una dona i un home al capdavant d'aquests. I en nombroses plataformes com el TEV-DEM i el PYD els càrrecs electes tenen un 40% de presència masculina, un 40% de presència femenina i un 20% que es deixa a elecció neutral.

Les dones, tant en les assemblees de les organitzacions com en les de les zones alliberades i on s'han instaurat les assemblees comunals, participen amb plena independència i igualtat respecte dels homes. Des del moviment es duu una intensa labor en tota la societat per a combatre les mentalitats patriarcals implantades tant en les dones, com forma de submissió, com en els homes, en forma de dominació. Com veiem, i no pot ser d'altra manera en un moviment veritablement alliberador, la importància i presència de la dona en el procés revolucionari kurd és fonamental i la qüestió de l'alliberament d'aquesta és tan fonamental com la qüestió nacional o social.

► **ALB.- Beu d'altres fonts el CD que no sigui l'Ecologia Social aplicada al poble kurd?**

SK.- En primer lloc, i com ja hem assenyalat al llarg de l'entrevista, la primera causa per al sorgiment del CD va ser la capacitat autocrítica i l'anàlisi de la realitat del moment, qüestions que van dur al desenvolupament d'una ideologia allunyada del paradigma clàssic d'alliberament nacional lligada a creació d'un Estat-nació. Per tant l'experiència de lluita, la capacitat autocrítica i les aportacions teòriques i pràctiques dels militants del PKK primer, i dels altres moviments de la KCK després, són la primera font de la qual el CD beu i la qual ha fet possible el sorgiment d'aquesta proposta d'alliberament del Kurdistan, exemple per a Orient Mitjà i els pobles del món.

Una influència que és primordial a l'hora d'entendre el CD és la de la tradició, història i cultura del poble kurd i l'Orient Mitjà, com assenjala Öcalan "la democratització no és un fenomen que aparegui amb la modernitat europea, és una preocupació que ve des de lluny. Les tendències democràtiques sempre han estat part de les societats".

El CD no és un paradigma nou per a l'alliberament sinó que sorgeix de la història dels pobles en la seva lluita per la llibertat. Öcalan ha assenyalat l'organització assembleària dels primers sumeris, o la concepció de pàtria i l'organització descentralitzada dels clans i tribus, com aquests exemples històrics i de la tradició que són part del CD.

Quant a intel·lectuals que s'han assenyalat com importants en la conformació del pensament del CD, tenim a Immanuel Wallerstein, l'anàlisi del qual del sistema capitalista i les seves crítiques a la manera d'actuar del que ell ha anomenat moviments antisistèmics (socialistes i nacionalistes), han exercit una important influència en la conformació de l'anàlisi i actuació del moviment d'alliberament kurd.

Com Wallerstein assenjala un dels grans errors dels moviments antisistèmics ha estat el "fer de la presa del poder estatal l'eix de les activitats del moviment", una cosa que la KCK ha comprès i aplicat a la seva estratègia i objectius. Les anàlisis d'aquest sociòleg sobre el sexisme i racisme en el sistema món-capitalista són qüestions de gran interès i que han pogut enriquir la visió que d'aquestes qüestions té el moviment d'alliberament kurd. La influència de Wallerstein s'ha deixat sentir fins al punt que aquest ha prologat una de les obres de Öcalan.

Una altra influència que no podem oblidar és la del marxisme. Com ja s'ha assenyalat aquesta ideologia constituïa el nucli de les idees del moviment en el moment de la seva fundació. El moviment d'alliberament kurd no va trencar amb el marxisme, si no que a partir d'una obertura de perspectiva i un procés autocrític va evolucionar al tipus de socialisme democràtic que encarna el CD.

En l'article "La Revolució Industrial i el socialisme científic", Öcalan expressa com és la seva posició davant el marxisme o socialisme científic: "En lloc de pensar en el socialisme científic com derrotat pel capitalisme és més apropiat i significatiu, tant perquè sigui considerat com en la necessitat de completar, perquè té èxits molt importants en el seu haver. El que necessita és una explicació i conclusió de les seves deficiències. Els meus intents estan inclinats cap això. En tot cas, ha de portar-se a terme una aproximació crítica nova i més saludable. Això és el que estic intentant".

Mes allà del teòricament definit per Öcalan, el Confederalisme Democràtic o comunalisme kurd, en la lluita del qual estan implicats tant la guerrilla com gran part de la societat civil, es veu enriquit i influenciat per moviments com el neozapatisme, intel·lectuals com Foucault, i en general la lectura de feministes, (neo) anarquistes, comunistes llibertaris, comunalistes i ecologistes socials, tals com Ercan, un activista implicat en les lluites ecologistes i el comunalisme kurd, com explica Janet Bielh a l'entrevista a Kurdish Communalism.

Amb tot cal assenyalar com pilar fonamental a Öcalan qui va saber ser pioner en el seu moment a l'unir la qüestió nacional kurda i la social, i que va ser capaç, arribat el moment, de realitzar l'autocrítica necessària per a avançar cap al CD, reunint les diverses influències que hem citat, les idees i aportacions personals d'aquest, les de la tradició kurda i el moviment kurd en general.

* Article publicat a <http://www.alasbarricadas.org/noticias/node/26224>